

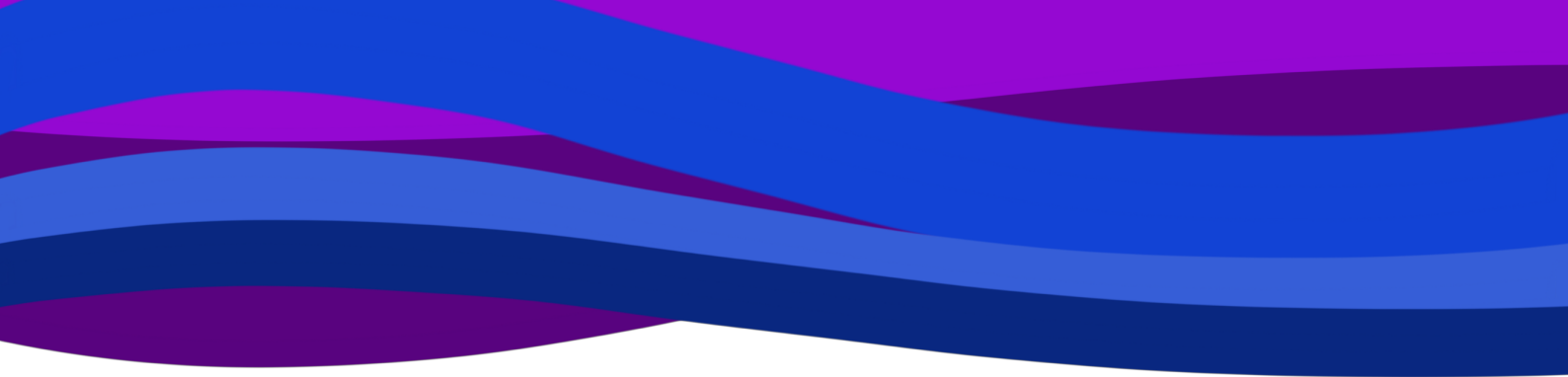
Sleutel 3. Hoe meer je weet, hoe minder je weet

We werken in Nederland echt in een kenniseconomie. We hebben ontzettend veel 'denkbanen' gecreëerd. Banen waarin van mensen hoog-over denken, vergaderen, uitlijnen, uitwisselen, adviseren en aansturen. Vaak zijn mensen verantwoordelijk voor een 'dossier'. Dat houdt in dat van ze wordt verwacht dat ze specialistische kennis hebben. Veel weten van hun 'domein'.

Je herkent het wel.

Het nadeel hiervan is dat mensen met veel kennis van een bepaald 'dossier', automatisch een tunnelvisie ontwikkelen. Het is heel moeilijk om 'Out of the Box' te denken als je direct de consequenties van ieder idee overziet. Te duur, al

geprobeerd, teveel afhankelijkheden, geen draagvlak, past niet binnen de wettelijke kaders, etc. etc. Dit zorgt ervoor dat frisse ideeën vaak al geen kans krijgen in een brainstorm.

Zouden we...?

- **Ja, maar...**

Is dan het patroon dat we vaak zien. Het effect is dat we alleen met ideeën komen die op voorhand binnen ons referentiekader passen. Niet echt innovatief. Hoe meer je weet... hoe minder je weet (als het gaat om fris denken).

Kritisch denken wordt gevoed door bestaande kennis. Als je vraagstukken op een innovatieve manier wil bekijken is het handig om het kritisch denken in eerste instantie te omzeilen. Wat beter werkt is de volgende fases aanhouden:

FASE 1. CREATIEF DENKEN

FASE 2. KRITISCH DENKEN

FASE 3. IDEEEN OMZETTEN IN ACTIES

We starten dus met **creatief denken**. Creatief denken richt zich op het doorbreken van bestaande denkpatronen. Als je denkpatronen doorbreekt, komen er andere invalshoeken om naar een vraagstuk te kijken. Dat leidt tot nieuwe ideeën en meer energie. Je kunt regelmatig in een vergadering of sessie wanneer een probleem ter tafel komt even een creatieve denkoefening doen om een open blik te bevorderen. Je kunt ook meerdere oefeningen achter elkaar inzetten. In de eerste fase ligt er een vraag of probleem voor en ga je met elkaar zoveel mogelijk ideeën of oplossingsrichtingen bedenken. Dit is de fase van divergeren (breed).

In de creatieve fase geldt:

- Ga voor zoveel mogelijk verschillende ideeën. Kwantiteit geeft kwaliteit
- Dit is nog niet de tijd om kritisch te zijn. Geen idee is te gek. Zeg geen 'ja maar', 'dat hebben we al geprobeerd' of 'dat kan niet, dat is te duur'
- Neem voldoende tijd. Eerst zal je geneigd zijn dicht bij je vertrouwde ideeën te blijven. Als die 'op' zijn ontstaan vaak de écht creatieve ideeën en oplossingen

Kenmerken die horen bij deze sleutel:

1. Je gaat jezelf betrappen op je eigen tunnelvisie
2. Je leert 'domme' vragen te stellen
3. Je leert je eigen kennis en paradepaardjes los te laten
4. Je leert de vraag te verhelderen en opnieuw te definiëren. Wat is de eigenlijke vraag? Van wie is die vraag? Is dit de vraag die we willen stellen?

Opdracht:

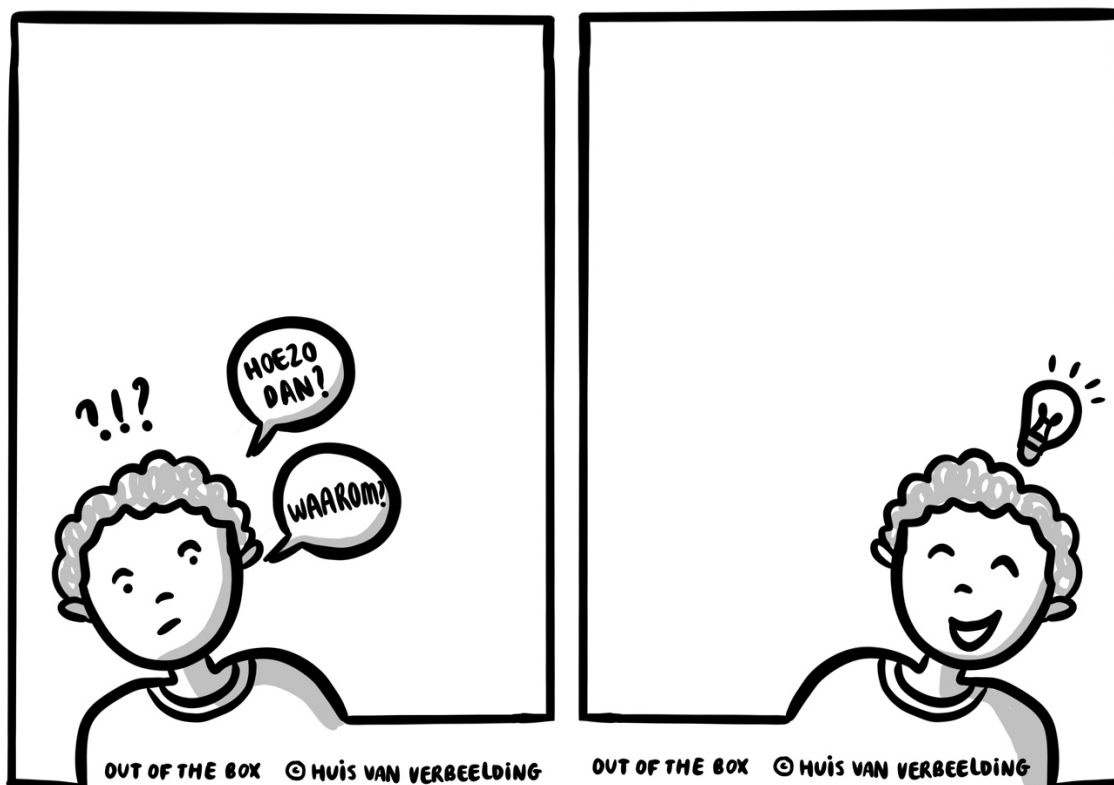
In de oefening van vandaag ga je alles wat je weet over je eigen vakgebied loslaten. Neem een vraagstuk in gedachten dat je momenteel bezighoudt.

Stap 1.

Je gaat jezelf nu verplaatsen in een kind van een jaar of 7. Denk je in: wat zou een kind hierover vragen? Neem minstens 5 'waarom-vragen' op.

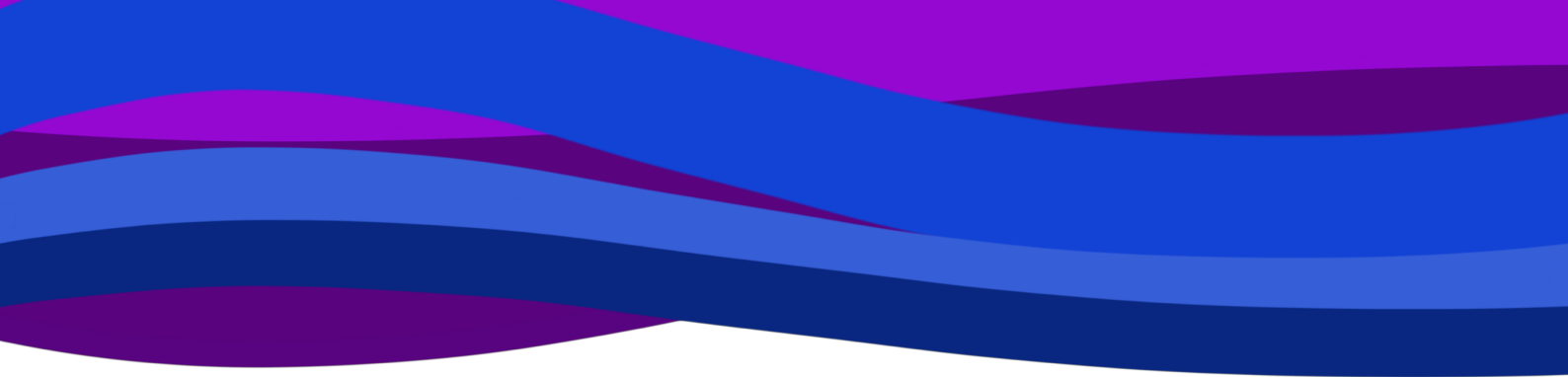
Stap 2.

Kijk naar de vragen die je jezelf hebt gesteld. Levert het interessante informatie op? Stel nu aan het 7-jarige kind de vraag: wat zou jij doen? Brainstorm wat het kind aan ideeën zou kunnen hebben. Zit hier een interessante nieuwe invalshoek in?

TIP: Heb je de mogelijkheid om dit echt met een kind/ kinderen te doen? Doe het dan vooral. Het zal je verrassen!

Pas na de creatieve fase is het tijd om ook kritisch te denken. Vaak is het goed ideeën even te laten rijpen voordat je het kritisch denken introduceert. Je kunt daarom overwegen om wat tijd tussen fase 1 (creatief denken) en fase 2 (kritisch denken) te laten. Als je het op dezelfde dag doet, kies dan bijvoorbeeld voor een lunchpauze.

In deze fase ga je je met elkaar beoordelen welke ideeën bruikbaar zijn. Je bepaalt met elkaar welke criteria je gebruikt om de bruikbaarheid te meten. Criteria kunnen zijn: snel te realiseren, grote impact, lage kosten etc.

Je zult merken dat je na de ronde van creatief denken, meer interessante perspectieven betreft in de dialoog, dan wanneer je dit niet had gedaan.

Er zijn veel oefeningen om het creatieve denken aan te zetten. In les 4 gaan we één techniek toepassen.

